

Uzasadnienie

Wydanie nowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej *w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych* jest konieczne z uwagi na kolejny etap wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla klas IV–VI szkoły podstawowej (II etap edukacyjny) i dla szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego i technikum, zacznie obowiązywać od 1 września 2012 r. i będzie wdrażana sukcesywnie począwszy od klasy IV szkoły podstawowej i klas I wymienionych szkół ponadgimnazjalnych.

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla wymienionych typów szkół zawiera następujące zmiany:

1) na II etapie edukacyjnym (klasy IV-VI szkoły podstawowej, z wyjątkiem klas w szkole podstawowej specjalnej dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym) wprowadzono zmiany nazw niektórych obowiązkowych zajęć edukacyjnych: w miejsce techniki wprowadzono zajęcia techniczne, a w miejsce informatyki – zajęcia komputerowe;

2) na IV etapie edukacyjnym (szkoły ponadgimnazjalne) wprowadzono zmiany nazw niektórych obowiązkowych zajęć edukacyjnych: w miejsce technologii informacyjnej wprowadzono informatykę, a w miejsce przysposobienia obronnego – edukację dla bezpieczeństwa.

Ponadto dla IV etapu edukacyjnego (z wyjątkiem zasadniczej szkoły zawodowej) ustalono następujące przedmioty uzupełniające: historia i społeczeństwo, przyroda, zajęcia artystyczne i ekonomia w praktyce, których prowadzenie w oddziale, grupie oddziałowej lub grupie międzyoddziałowej, a po uzyskaniu zgody organu prowadzącego - również w grupie międzyszkolnej, będzie uzależnione od wyboru przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym.

W związku z wdrażaniem nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w klasach IV-VI szkoły podstawowej i w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczej szkole zawodowej, liceum ogólnokształcącym i technikum), zmianie muszą ulec ramowe plany nauczania w tych szkołach. Nowe ramowe plany nauczania zaczną obowiązywać od 1 września 2012 r. w klasie IV szkoły podstawowej i klasach I wymienionych szkół ponadgimnazjalnych, a następnie w kolejnych latach będą wprowadzane do kolejnych klas w tych szkołach. Zatem w okresie przejściowym - trwającym w szkole podstawowej i w wymienionych szkołach ponadgimnazjalnych dwa lata (w technikum trzy lata) - obowiązywać będą jednocześnie dwa ramowe plany nauczania:

- 1) w roku szkolnym 2012/2013 w klasie IV szkoły podstawowej i w klasie I szkół ponadgimnazjalnych (zasadniczej szkole zawodowej, liceum ogólnokształcącym i technikum) obowiązywać będzie nowy ramowy plan nauczania, a w pozostałych klasach tych szkół – dotychczasowy ramowy plan nauczania;
- 2) w roku szkolnym 2013/2014 nowy ramowy plan nauczania będzie obowiązywał w klasie IV i V szkoły podstawowej oraz w klasie I i II szkół ponadgimnazjalnych (zasadniczej szkole zawodowej, liceum ogólnokształcącym i technikum), a w pozostałych klasach będzie obowiązywał nadal dotychczasowy ramowy plan nauczania.

W kolejnych latach szkolnych nowe ramowe plany obejmą kolejne klasy tych szkół.

W związku z nowym zdefiniowaniem w rozporządzeniu godzin do dyspozycji dyrektora szkoły konieczna jest zmiana także ramowych planów nauczania dla szkół w zakresie I i III etapu edukacyjnego. W związku z tym w klasach I–III szkoły podstawowej oraz w gimnazjum będą obowiązywać w dwuletnim okresie przejściowym dwa ramowe plany nauczania:

- 1) w roku szkolnym 2012/2013 w klasie I szkoły podstawowej i w klasie I gimnazjum obowiązywać będą nowe ramowe plany nauczania, a w klasach II i III tych szkół – dotychczasowe ramowe plany nauczania;

2) w roku szkolnym 2013/2014 nowe ramowe plany nauczania obowiązywać będą w klasach I i II szkoły podstawowej i w klasach I i II gimnazjum, a w klasie III tych szkół będą obowiązywać dotychczasowe ramowe plany nauczania.

Zasadnicza zmiana w ramowym planie nauczania dla klas IV-VI szkoły podstawowej, w tym szkoły podstawowej specjalnej, oraz szkół ponadgimnazjalnych, w tym specjalnych szkół ponadgimnazjalnych, polega na tym, że zrezygnowano z określenia tygodniowej liczby godzin w trzy- lub czteroletnim okresie nauczania przeznaczonych na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne. W to miejsce określono minimalną ogólną liczbę godzin przeznaczonych na realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych w całym cyklu kształcenia. Dyrektor szkoły odpowiada za to, aby łączne sumy godzin zajęć z danego przedmiotu w ciągu trzech lat (w przypadku technikum - czterech lat kształcenia) były nie mniejsze niż wymienione w ramowym planie nauczania, a efekty kształcenia określone w podstawie programowej zostały osiągnięte. Jest to kontynuacja zmian wprowadzonych w roku 2009 w ramowych planach nauczania dla klas I-III szkoły podstawowej i dla gimnazjum.

Minimalna ogólna liczba godzin przeznaczona na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w szkole podstawowej, gimnazjum, zasadniczej szkole zawodowej, klasie wstępnej liceum ogólnokształcącego z oddziałami dwujęzycznymi i szkole policealnej została obliczona na 32-tygodniowe lata szkolne, a w pozostałych szkołach ponadgimnazjalnych na 30-tygodniowe lata szkolne (roczne zajęcia w najwyższych programowo klasach tych szkół kończą się 6 – 7 tygodni wcześniej niż w pozostałych klasach), będące wystarczającym czasem na realizację programów nauczania. W każdym roku szkolnym jest ok. 35 - 36 tygodni nauki. Te pozostałe 3-4 tygodnie nauki, dyrektor szkoły będzie przeznaczał na kontynuowanie obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w systemie klasowo-lekcyjnym bądź w innej formie.

Ramowe plany nauczania zostały skonstruowane łącznie dla szkół ogólnodostępnych i szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży (z wyjątkiem szkół specjalnych dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, dla których nie zmieniła się podstawa programowa kształcenia ogólnego). Jest to konsekwencja zmian wprowadzonych w ramowych planach nauczania w 2009 r. dla klas I-III szkoły podstawowej i gimnazjum.

W rozporządzeniu (§ 1) nie przewidziano nowych ramowych planów nauczania liceum profilowanego, zasadniczej szkoły zawodowej dla dorosłych, technikum dla dorosłych, dwuletniego uzupełniającego liceum ogólnokształcącego oraz trzyletniego technikum uzupełniającego, gdyż zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206) szkoły te, poczynając od 1 września 2012 r., będą stopniowo likwidowane lub przekształcane w liceum ogólnokształcące dla dorosłych.

Nie określono również nowego ramowego planu nauczania dla klasy VI szkoły podstawowej dla dorosłych, ponieważ realizacja nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w tej szkole rozpocznie się od roku szkolnego 2014/2015. Nowy ramowy plan nauczania dla klasy VI szkoły podstawowej dla dorosłych zostanie określony w późniejszym czasie w drodze nowelizacji rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Do dnia 31 sierpnia 2014 r. w klasie VI szkoły podstawowej dla dorosłych będzie obowiązywał nadal dotychczasowy ramowy plan nauczania dla klasy VI szkoły podstawowej dla dorosłych określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

Rozporządzenie nie zawiera odrębnego ramowego planu nauczania dla liceum ogólnokształcącego z oddziałami dwujęzycznymi i klasą wstępną, w którym obowiązywał czteroletni cykl kształcenia. W klasie wstępnej ok. 65% czasu

przewidzianego na realizację wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych przeznaczano na nauczanie języka obcego nowożytnego, który w kolejnych klasach był drugim językiem nauczania.

Możliwość tworzenia klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym z oddziałami dwujęzycznymi wprowadzono po raz pierwszy w roku szkolnym 1992/1993. W tym czasie obowiązkowa nauka języka zachodnioeuropejskiego prowadzona była w klasach V – VII ośmioletniej szkoły podstawowej (na naukę tego języka przeznaczonych było 8 godzin tygodniowo w czteroletnim okresie nauczania – na ogół po 2 godziny tygodniowo w klasach V –VIII) oraz w klasach I – III liceum ogólnokształcącego (na naukę dwóch języków obcych w oddziale dwujęzycznym przeznaczonych było 22 godziny tygodniowo w czteroletnim okresie nauczania, w tym 14 – 16 godzin na język obcy, który był drugim językiem nauczania).

W związku z tym w warunkach, w których do oddziału dwujęzycznego w liceum ogólnokształcącym byli rekrutowani absolwenci szkoły podstawowej po 4 latach nauki języka obcego, możliwość tworzenia klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym z oddziałami dwujęzycznymi była w pełni uzasadniona.

W wyniku zmian wprowadzonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego od roku szkolnego 2008/2009 język obcy nowożytny jest obowiązkowo nauczany już od klasy I szkoły podstawowej (6 lat). Od roku szkolnego 2009/2010 w gimnazjum obowiązuje nauka dwóch języków obcych nowożytnych (nauczanie jednego z tych języków powinno być kontynuacją nauczania tego języka ze szkoły podstawowej) z możliwością tworzenia oddziałów dwujęzycznych, w których na drugi język nauczania przeznaczona jest dodatkowa liczba godzin (6 godzin tygodniowo w 3-letnim cyklu kształcenia).

Ponadto nowy ramowy plan nauczania dla liceów ogólnokształcących przewiduje nie mniejszą niż dotychczas liczbę godzin przeznaczonych na nauczanie dwóch języków obcych nowożytnych i dodatkową liczbę godzin na drugi język nauczania. W dotychczasowym ramowym planie nauczania przewidziano 15 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania na naukę dwóch języków obcych oraz 9 godzin tygodniowo w trzyletnim okresie nauczania na język obcy będący drugim językiem nauczania.

Jak z tego wynika, do oddziału dwujęzycznego w liceum ogólnokształcącym będą przyjmowani uczniowie, którzy mieli obowiązkową naukę jednego języka obcego nowożytnego przez 9 lat i drugiego języka obcego nowożytnego nauczanego przez co najmniej 3 lata.

W konsekwencji zorganizowanie nauczania dwujęzycznego w języku obcym nowożytnym w szkołach ponadgimnazjalnych powinno być poprzedzone zorganizowaniem nauczania dwujęzycznego w danym języku w wybranych gimnazjach, a potrzeba organizowania klasy wstępnej i związanego z tym wydłużania nauki nie jest obecnie uzasadniona.

Mając na uwadze zapewnienie niezbędnego czasu na zorganizowanie w wybranych gimnazjach nauczania dwujęzycznego w języku obcym nowożytnym rzadziej wybieranym, w rozporządzeniu w § 9 przewiduje się dla liceów ogólnokształcących z oddziałami dwujęzycznymi możliwość prowadzenia nauczania w klasie wstępnej do roku szkolnego 2014/2015 włącznie. Warunkiem zorganizowania nauczania w takiej klasie będzie uzyskanie zgody organu prowadzącego.

Rozporządzenie nie zawiera również ramowego planu nauczania dla szkoły policealnej na podbudowie liceum profilowanego, tak młodzieżowej, jak i dla dorosłych, gdyż absolwenci liceów profilowanych będą mogli zdobywać konkretne umiejętności zawodowe na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub w szkole policealnej, zgodnie z cyklem kształcenia dla danego zawodu określonym w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

W rozporządzeniu (§ 2 ust. 1 pkt 1) zdefiniowano pojęcie „obowiązkowe zajęcia edukacyjne”. Do zajęć tych zaliczono:

- 1) edukację wczesnoszkolną,
- 2) przedmioty,
- 3) bloki przedmiotowe,
- 4) kształcenie zawodowe.

W § 2 rozporządzenia ustalono, że ramowe plany nauczania określają:

- minimalny wymiar godzin na danym etapie edukacyjnym przeznaczonych na realizację poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych i godzin z wychowawcą; tygodniowy (semestralny) wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych i zajęć z wychowawcą dla uczniów (słuchaczy) poszczególnych klas (semestrów) na danym etapie edukacyjnym;
- minimalny wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych na danym etapie edukacyjnym;
- tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych na danym etapie edukacyjnym;
- wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły przeznaczonych na:
 - a) zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;
 - b) zajęcia realizujące potrzeby i zainteresowania uczniów, z uwzględnieniem art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.)

Wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych w cyklu kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych dotyczy zarówno zajęć w oddziałach specjalnych, jak i w pozostałych oddziałach. Minimalna liczba godzin zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych w pozostałych oddziałach nie była dotychczas określona i w związku z tym była różna w tych oddziałach w zależności od typu szkoły. W przedmiotowym rozporządzeniu dla uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkoły ogólnodostępnej, oddziału integracyjnego w szkole ogólnodostępnej lub szkoły integracyjnej przewidziano zajęcia rewalidacyjne w wymiarze co najmniej 6 godzin tygodniowo w trzyletnim cyklu kształcenia i 8 godzin tygodniowo w czteroletnim cyklu kształcenia (technikum).

Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia, ramowy plan nauczania określa także wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły. Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły są przeznaczone wyłącznie na:

- 1) zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych;

- 2) zajęcia realizujące potrzeby i zainteresowania uczniów, z uwzględnieniem art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.).

W przypadku tych pierwszych, wymiar godzin jest ustalany w sposób określony w poszczególnych załącznikach do rozporządzenia (ust. 4 w załączniku nr 1 i 2, ust. 3 w załączniku nr 3-6, 10 i 11, ust. 12 w załączniku nr 7, ust. 14 w załączniku nr 8, ust. 5 w załączniku nr 9 i 13 oraz ust. 11 w załączniku nr 12). Wymiar tych godzin stanowi różnicę między sumą godzin wynikającą z pomnożenia tygodniowych wymiarów godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla poszczególnych klas przez faktyczną liczbę tygodni nauki w poszczególnych latach szkolnych, a sumą godzin przewidzianych na realizację poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych w całym okresie nauczania. Przykładowo, w gimnazjum przyjmując, że w każdym roku szkolnym jest średnio 35 tygodni nauki, liczba godzin do dyspozycji dyrektora szkoły będzie obliczana w następujący sposób:

$$(29+30+31) \times 35 - (450+450+30+30+190+65+130+130+130+130+385+65+385+30+65+65+95) = 3150 - 2825 = 325.$$

A zatem w trzyletnim okresie nauczania wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły w gimnazjum wynosi 325 godzin.

W rozporządzenia (§ 2 ust. 1 pkt 5 lit. b) odniesiono się również do godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, do których realizacji nauczyciele są obowiązani na podstawie art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela. Powołany przepis ustawy stanowi bowiem, że w ramach innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, w tym zajęć opiekuńczych i wychowawczych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów:

- a) nauczyciel szkoły podstawowej i gimnazjum, w tym specjalnych, jest obowiązany prowadzić zajęcia opieki świetlicowej lub zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 2 godzin w tygodniu,
- b) nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej, w tym specjalnej, jest obowiązany prowadzić zajęcia w ramach godzin przeznaczonych w ramowych planach

nauczania do dyspozycji dyrektora szkoły, z wyjątkiem godzin przeznaczonych na zwiększenie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w wymiarze 1 godziny w tygodniu.

Mając na uwadze, iż godziny tych zajęć zostały wprowadzone w celu umożliwienia zaspokojenia indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów, we wskazanym przepisie rozporządzenia określono, że godziny te są przeznaczone na zajęcia realizujące potrzeby i zainteresowania uczniów.

Wymiar godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, o których mowa powyżej, w świetle art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela, jest uzależniony od stanu zatrudnienia nauczycieli w danej szkole w każdym roku szkolnym, dlatego też odpowiednie przepisy poszczególnych ramowych planów nauczania powierzają ustalenie wymiaru tych godzin dla konkretnej szkoły dyrektorowi szkoły.

Zgodnie z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem (§ 2 ust. 5) godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogły być przeznaczane na zwiększenie (okresowe lub roczne) liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych, realizację dodatkowych zajęć edukacyjnych, na realizację ścieżek edukacyjnych (w klasach, w których jest realizowana dotychczasowa podstawa programowa kształcenia ogólnego), na zorganizowanie zajęć dla grupy uczniów z uwzględnieniem ich potrzeb, w tym zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i zajęć ruchowych o charakterze korekcyjnym (również w klasach, w których realizowana jest dotychczasowa podstawa programowa kształcenia ogólnego), na nauczanie historii i geografii kraju pochodzenia mniejszości narodowych i dziedzictwa kulturowego mniejszości etnicznych (w szkołach z nauczaniem w języku mniejszości narodowych, etnicznych lub języku regionalnym), a także na zajęcia wychowania do życia w rodzinie. Liczba tych godzin do dyspozycji dyrektora szkoły była ściśle określona w ramowym planie nauczania każdego typu szkoły.

Zgodnie z dotychczasowym rozporządzeniem (§ 2 ust. 5a) godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogły być przeznaczone również na realizację zajęć zwiększających szanse edukacyjne uczniów (na pracę z uczniem zdolnym lub uczniem mającym trudności w nauce) oraz na zajęcia rozwijające zainteresowania

uczniów, w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, z uwzględnieniem art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela.

W rozporządzeniu, pozostawiono możliwość (§ 3 ust. 1) przyznawania przez organ prowadzący szkołę dodatkowej liczby godzin tygodniowo w danym roku szkolnym (nie więcej niż 3 godziny tygodniowo na oddział, grupę międzyoddziałową lub grupę międzyklasową, a w szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich od 6 do 12 godzin).

Dotychczas dodatkowe zajęcia edukacyjne były prowadzone w ramach godzin do dyspozycji dyrektora szkoły. W związku z przyjęciem zasady, że godziny do dyspozycji dyrektora szkoły mogą być przeznaczone wyłącznie na wybrane obowiązkowe zajęcia edukacyjne albo na zajęcia realizujące potrzeby i zainteresowania uczniów, z uwzględnieniem art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy - Karta Nauczyciela (§ 2 ust. 1 pkt 5 przedmiotowego rozporządzenia), przyjęto rozwiązanie, że prowadzenie dodatkowych zajęć edukacyjnych będzie mogło się odbywać w ramach dodatkowych godzin przyznanych przez organ prowadzący szkołę.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 przedmiotowego rozporządzenia, zajęcia z języka obcego nowożytnego innego niż język obcy nowożytny nauczany obowiązkowo w szkole oraz zajęcia edukacyjne, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania są zajęciami rozwijającymi zainteresowania i uzdolnienia uczniów, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206). Zajęcia te w przedmiotowym rozporządzeniu zostały określone jako „dodatkowe zajęcia edukacyjne”. Należy zauważyć bowiem, że obecnie ustawa o systemie oświaty nie posługuje się już pojęciem „dodatkowych zajęć edukacyjnych”. Dodatkowe zajęcia edukacyjne będą, tak jak dotychczas, , oceniane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83, poz. 562, z późn. zm.), , a roczna ocena klasyfikacyjna z tych zajęć będzie liczona do średniej ocen.

Ponadto, zgodnie z § 3 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia, dodatkowe zajęcia edukacyjne, tak jak dotychczas, będą wprowadzane przez dyrektora szkoły do szkolnego planu nauczania, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców. W przypadku wprowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych udział uczniów w tych zajęciach będzie obowiązkowy.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, tak jak dotychczas, na podstawie ramowego planu nauczania dyrektor szkoły będzie ustalać szkolny plan nauczania, w którym dla poszczególnych klas (semestrów) na danym etapie edukacyjnym tygodniowy (semestralny) wymiar godzin:

- 1) poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z wychowawcą;
- 2) poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego;
- 3) zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych;
- 4) dodatkowych zajęć edukacyjnych, jeżeli takie zajęcia będą prowadzone.

W szkolnym planie nauczania należy uwzględnić również wymiar godzin:

- a) zajęć religii lub etyki,
- b) zajęć wychowania do życia w rodzinie,
- c) zajęć języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego oraz zajęć z nauki własnej historii i kultury,
- d) zajęć sportowych w oddziałach i szkołach sportowych lub w szkołach mistrzostwa sportowego.

W rozporządzeniu pozostawiono możliwość zestawiania obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w blok przedmiotowy, precyzując, że dobywa się to pod warunkiem zapewnienia realizacji celów i treści nauczania wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz zachowania co najmniej minimalnego wymiaru godzin poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych przewidzianego na danym etapie edukacyjnym, określonego w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły (§ 4 ust. 3 rozporządzenia).

Unormowanie zawarte w § 4 ust. 5 rozporządzenia dotyczy szkolnych planów nauczania w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, które oprócz obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego powinny zawierać ustalone przez dyrektora szkoły obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego. W przeciwieństwie do podstawy programowej kształcenia ogólnego, podstawa programowa kształcenia w zawodach nie zawiera nazw obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego. Przyporządkowanie treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia do ustalonych przez dyrektora obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego następuje w opracowywanym przez nauczycieli zawodu w danej szkole programie nauczania, który do użytku w tej szkole dopuszcza dyrektor szkoły. Nazwy obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinny być ujęte w szkolnym planie nauczania, a także na świadectwach szkolnych, które otrzymują absolwenci szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego, ustaloną dla każdego zawodu w podstawie programowej kształcenia w zawodach, należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, przewidzianego dla kształcenia zawodowego, zachowując minimalną liczbę godzin odpowiednio dla efektów kształcenia: wspólnych dla wszystkich zawodów i wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie.

Przykładowo, kształcenie w zawodzie technik rachunkowości może być prowadzone w 2-letniej szkole policealnej dla młodzieży, dla której ramowy plan nauczania przewiduje 800 godzin na kształcenie zawodowe teoretyczne i 800 godzin na kształcenie zawodowe praktyczne – razem 1 600 godzin na kształcenie zawodowe. Równocześnie podstawa programowa kształcenia w zawodach określa minimalną liczbę godzin kształcenia w tym zawodzie na 1 350 godzin, w tym na: efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru administracyjno-usługowego stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów – 280 godzin, efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji A.36. „Prowadzenie rachunkowości” – 520 godzin oraz

efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji A.65. „Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych” – 550 godzin. Różnica w wymiarze godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych i wymiarze godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe w podstawie programowej kształcenia w zawodach, wynosi 250 godzin. Dysponentem tych godzin jest dyrektor szkoły, który w dowolny sposób może je rozdzielić między wskazane powyżej efekty kształcenia, albo przeznaczyć je tylko na osiągnięcie efektów kształcenia właściwych dla obu kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie lub też na osiągnięcie efektów kształcenia właściwych tylko dla jednej kwalifikacji. Decyzja dyrektora w sprawie rozdysponowania godzin powinna jednak zawsze być podejmowana z zachowaniem, opisanego w poszczególnych ramowych planach nauczania, podziału minimalnej liczby godzin na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne oraz podziału minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego wskazanego odpowiednio dla każdego zawodu w tabeli w części III podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Proponuje się również przyjęcie zasady, że w oddziałach szkół prowadzących kształcenie zawodowe na podstawie modułowego programu nauczania dla zawodu, minimalny wymiar godzin na kształcenie zawodowe jest sumą minimalnych wymiarów godzin na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne, określonych w ramowych planach nauczania dla danego typu szkoły (§ 2 ust. 2 rozporządzenia). Przyjęcie tej zasady wynika z tego, iż w procesie kształcenia zawodowego prowadzonym w oparciu o przedmiotowy program nauczania zawodu, są realizowane przedmioty teoretyczne i praktyczne. Natomiast idea programów nauczania o strukturze modułowej bazuje na pełnej integracji teorii z praktyką w każdym z modułów. Nauczyciel wyjaśnia dane zagadnienie, a uczniowie, bezpośrednio po wykładzie, pod kierunkiem tego nauczyciela, rozwiązują zadania, przeprowadzają ćwiczenia, badania, sporządzają szkice lub rysunki lub też wykonują produkt materialny czy przygotowują usługę z wykorzystaniem nabytej wiedzy. W związku z tym, w oddziałach szkół, które prowadzą kształcenie zawodowe na podstawie modułowego programu nauczania, podział minimalnego wymiaru godzin na kształcenie zawodowe teoretyczne i praktyczne jest niezasadny.

W rozporządzeniu w § 4 ust. 6, w przypadku liceum ogólnokształcącego oraz technikum, przewiduje się możliwość realizacji przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym i przedmiotów uzupełniających w oddziałach, grupach oddziałowych, grupach międzyoddziałowych, a po uzyskaniu zgody organu prowadzącego również w grupach międzyszkolnych.

Zmiana przepisu dotyczącego możliwości przedłużania okresu nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok uczniom niepełnosprawnym oraz uczniom szkół w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich (§ 5 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia) wynika z potrzeby ograniczenia tej możliwości maksymalnie do jednego roku na danym etapie edukacyjnym (dotychczasowe przepisy umożliwiały przedłużenie okresu nauki co najmniej o jeden rok) oraz z uregulowań zawartych w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. W przypadku ucznia niepełnosprawnego dotychczas decyzję w tej sprawie podejmował dyrektor szkoły, a obecnie decyzja w tej sprawie należy do rady pedagogicznej i uzależniona jest od pozytywnej opinii zespołu nauczycieli i specjalistów i zgody rodziców ucznia niepełnosprawnego.

W szkołach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich decyzję w tej sprawie będzie podejmował dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej. Ponadto w tym przepisie zostały określone terminy na podjęcie decyzji w tej sprawie w odniesieniu do poszczególnych typów szkół.

Na analogicznych jak wyżej zasadach przewidziano w rozporządzeniu (§ 6) dla uczniów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym uczęszczających do zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniów zasadniczych szkół zawodowych zorganizowanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych lub młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, możliwość skracania okresu nauki do dwóch lat, pod warunkiem zachowania wymiaru godzin ustalonego dla trzyletniego okresu nauczania. Decyzję o skróceniu okresu nauki uczniowi niedostosowanemu społecznie lub zagrożonemu niedostosowaniem społecznym, uczęszczającemu do zasadniczej szkoły zawodowej oraz uczniowi zasadniczej szkoły zawodowej zorganizowanej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub

młodzieżowym ośrodku socjoterapii będzie podejmować rada pedagogiczna, po uzyskaniu pozytywnej opinii zespołu nauczycieli i specjalistów, o którym mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, a w przypadku ucznia zasadniczej szkoły zawodowej zorganizowanej w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich - dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

W rozporządzeniu (§ 7) nie zmieniono zasad podziału na grupy na niektórych obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z wyjątkiem obowiązkowych zajęć komputerowych w klasach IV-VI szkoły podstawowej, zajęć informatyki i technologii informacyjnej. Wymienione zajęcia w dalszym ciągu mogą się odbywać w grupach oddziałowych lub międzyoddziałowych, w których liczba uczniów nie może być wyższa niż 24 i nie może, począwszy od 1 września 2013 r., przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej (§ 7 ust. 1 pkt 1). Zgodnie z § 10 rozporządzenia (zmienionym na wniosek strony samorządowej na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 30 listopada 2011 r.) do dnia 31 sierpnia 2012 r. zapewniono możliwość dostosowania organizacji ww. zajęć do wymogu, zgodnie z którym liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.

W rozporządzeniu wprowadza się zasadnicze zmiany w ramowych planach nauczania dla szkół ponadgimnazjalnych, w których wdrażanie nowej podstawy programowej rozpocznie się 1 września 2012 r.

Zgodnie z nową podstawą programową w tych typach szkół (z wyjątkiem zasadniczej szkoły zawodowej i szkoły policealnej) przedmioty obowiązkowe mogą być nauczane w zakresie podstawowym lub w zakresie rozszerzonym:

1) tylko w zakresie podstawowym – przedmioty: wiedza o kulturze, podstawy przedsiębiorczości, wychowanie fizyczne i edukacja dla bezpieczeństwa;

2) w zakresie podstawowym i w zakresie rozszerzonym:

- a) język polski, język obcy nowożytny na poziomie IV.1p. (poziom zbliżony do poziomu B1 w skali globalnej biegłości językowej według „Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment –

Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie – w przypadku uczniów kontynuujących naukę danego języka obcego nowożytnego prowadzona w zakresie podstawowym) lub na poziomie IV.1.r. (poziom zbliżony do poziomu B2 w skali globalnej biegłości językowej, o której mowa wyżej – w przypadku uczniów kontynuujących naukę danego języka obcego nowożytnego prowadzona w zakresie rozszerzonym) , język mniejszości narodowej lub etnicznej, język regionalny, matematyka; uczeń realizuje zakres podstawowy albo zakres rozszerzony (wymagania szczegółowe dla zakresu rozszerzonego obejmują także wszystkie wymagania szczegółowe dla zakresu podstawowego),

- b) historia, wiedza o społeczeństwie, geografia, biologia, chemia, fizyka, informatyka; uczeń obowiązkowo realizuje zakres podstawowy (zakres rozszerzony stanowi kontynuację nauczania danego przedmiotu w zakresie podstawowym);

3) tylko w zakresie rozszerzonym – przedmioty: historia muzyki, historia sztuki, język łaciński i kultura antyczna, filozofia.

Szkoła ma obowiązek zadbać o wszechstronny rozwój każdego ucznia i dlatego dla uczniów, którzy wybiorą kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, został przewidziany dodatkowy przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*, którego realizacja ma za zadanie poszerzyć wiedzę uczniów w zakresie nauk humanistycznych oraz ukształtować w nich postawy obywatelskie. Natomiast dla uczniów, którzy wybiorą kształcenie w zakresie rozszerzonym z przedmiotów humanistycznych został przewidziany dodatkowy przedmiot uzupełniający *przyroda*, którego realizacja ma za zadanie poszerzyć ich wiedzę w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych.

Na gruncie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego przyjęto zasadę, że obowiązkowe przedmioty ogólnokształcące ujęte w podstawie programowej w zakresie podstawowym (z wyjątkiem języka polskiego, języka obcego nowożytnego, języka mniejszości narodowej lub etnicznej, języka regionalnego, matematyki i wychowania fizycznego) będą realizowane w klasie I liceum ogólnokształcącego (a w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych – w dwóch

pierwszych semestrach), lub w klasach I i II technikum (a w technikum dla dorosłych – w czterech pierwszych semestrach). Realizacja tej zasady pozwoli m.in. na uniknięcie występującej obecnie konieczności uzupełniania przez uczniów braków programowych przy zmianie szkoły w trakcie IV etapu edukacyjnego.

Kierując się wymienionymi wyżej ustaleniami zawartymi w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego proponuje się następujące rozwiązania w odniesieniu do poszczególnych typów szkół:

W **liceum ogólnokształcącym** uczeń będzie miał obowiązek wyboru od 2 do 4 przedmiotów, a słuchacz liceum ogólnokształcącego - 2 przedmiotów, spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, przy czym co najmniej jednym z tych przedmiotów powinna być: *historia, geografia, biologia, chemia* lub *fizyka*.

Uczeń (słuchacz) z oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej), w którym nie jest nauczany w zakresie rozszerzonym przedmiot *historia*, będzie obowiązany uczęszczać dodatkowo na przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*.

Uczeń (słuchacz) z oddziału (grupy oddziałowej, międzyoddziałowej lub międzyszkolnej), w którym nie jest nauczany jeden z następujących przedmiotów: *geografia, biologia, chemia* lub *fizyka*, będzie obowiązany uczęszczać dodatkowo na przedmiot uzupełniający *przyroda*.

Każdy uczeń i słuchacz liceum ogólnokształcącego ma określoną w cyklu kształcenia tygodniową (semestralną) liczbą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych (w tym godziny na przedmioty realizowane w zakresie rozszerzonym i przedmioty uzupełniające).

W technikum uczeń będzie miał obowiązek wyboru 2 przedmiotów, spośród proponowanych przez szkołę przedmiotów ujętych w podstawie programowej w zakresie rozszerzonym, związanych z kształceniem w określonym zawodzie. Jednym z tych przedmiotów powinna być: *geografia, biologia, chemia, fizyka* lub *matematyka*. Uczeń technikum będzie obowiązany uczęszczać na przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 161, poz. 966) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (www.men.gov.pl). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych, w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym, nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Rozporządzenie dotyczy uczniów, słuchaczy, dyrektorów szkół, nauczycieli, rodziców, organów prowadzących szkoły i organów sprawujących nadzór pedagogiczny.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

1. Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”,

2. Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego,
3. Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
4. Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”,
5. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
6. Zarządowi Krajowego Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
7. Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
8. Krajowej Sekcji Oświaty NSZZ „Solidarność 80”,
9. Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych,
10. Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”,
11. Sekretariatowi Konferencji Episkopatu Polski,
12. Polskiej Radzie Ekumenicznej,
13. Radzie Szkół Katolickich,
14. Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu,
15. Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej,
16. Rzecznikowi Praw Dziecka,
17. Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców,
18. Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty,
19. Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich,
20. Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół Średnich,
21. Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół,
22. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”,
23. Forum Związków Zawodowych,
24. Polskiej Izbie Książki.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2011 r. przyjęła projekt z 9 maja 2011 r. Natomiast w odniesieniu do projektu z dnia 13 października 2011 r. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2011 r. przyjęła projekt z zastrzeżeniem dotyczącym przesunięcia do dnia 1 września 2013 r. wejścia w życie zasady dotyczącej organizacji zajęć komputerowych w klasach I-IV szkoły podstawowej, informatyki i technologii informacyjnej, zgodnie z którą liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.

Spośród ww. związków zawodowych i partnerów społecznych uwagi do projektu rozporządzenia z dnia 9 maja 2011 r. zostały zgłoszone przez:

- Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- Rzecznik Praw Dziecka,
- Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski z Radą Szkół Katolickich,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty.

1. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego (ZG ZNP) oraz Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski z Radą Szkół Katolickich (SKEP i RSK) zgłosili zastrzeżenia wobec przyjętego rozwiązania dotyczącego określania łącznego (nie tygodniowego) minimum godzinowego i projektowanej liczby godzin stanowiących to minimum dla poszczególnych zajęć. Proponowano zwiększenie minimalnej ogólnej liczby godzin.

Uwaga nie została uwzględniona. Przyjęcie rozwiązania polegającego na łącznym określeniu (nie zaś tygodniowym) minimum godzinowego, jak i projektowanej liczby godzin stanowiących to minimum dla poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych nie jest nowym rozwiązaniem. Podobna zasada została przyjęta w odniesieniu do edukacji wczesnoszkolnej i gimnazjum w wyniku nowelizacji rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w

szkołach publicznych, dokonanej rozporządzeniem z dnia 23 marca 2009 r. Obawa o to, że organy prowadzące potraktują określone minima godzinowe jako nieprzekraczalny limit godzin finansowanych z budżetu, nie znajduje uzasadnienia w dwuletniej praktyce stosowania takich właśnie ramowych planów nauczania w klasach I – III szkoły podstawowej i w gimnazjach.

Ponadto, w każdym ramowym planie nauczania została określona tygodniowa liczba godzin przeznaczonych w każdej klasie na obowiązkowe zajęcia edukacyjne. Nie ma więc niebezpieczeństwa, że nie zostaną zrealizowane przyjęte w szkołach programy nauczania. Proponowany przepis ma przede wszystkim na celu troskę o właściwy rozwój ucznia. Pozytywnym efektem proponowanego rozwiązania jest, że dyrektor szkoły będzie odpowiadał za to, aby określona w rozporządzeniu minimalna liczba godzin przeznaczona na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w cyklu kształcenia była faktycznie zrealizowana. Wymogu takiego nie było dotychczas w odniesieniu do tygodniowej liczby godzin przeznaczonych na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w cyklu kształcenia.

Te minimalne liczby godzin przeznaczone na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne mogą być zwiększane przez wykorzystanie godzin do dyspozycji dyrektora przeznaczonych właśnie tylko i wyłącznie na taki cel.

2. ZG ZNP zgłosił brak algorytmu przeliczania wskazanych w projekcie minimów godzinowych na rzeczywisty wymiar tygodniowy tych zajęć dla ucznia i nauczyciela.

Uwaga nie została uwzględniona. Nie ma konieczności określania algorytmu przeliczania ogólnej liczby godzin na tygodniowe wymiary godzin. W obowiązujących ramowych planach nauczania dla gimnazjów i klas I – III szkoły podstawowej nie jest określony taki algorytm i nie było sygnałów ze strony dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły publiczne o konieczności ustalenia takiego algorytmu.

Warto w tym miejscu podkreślić, że obowiązujące od kilkunastu lat ramowe plany nauczania nie określały tygodniowej liczby godzin dla nauczyciela na danym etapie edukacyjnym.

3. ZG ZNP, SKEP i RSK, Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” (SKOiW), Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO) prezentowali krytyczne stanowisko wobec zmian ograniczających dysponowanie godzinami do dyspozycji dyrektora szkoły.

W przypadku godzin do dyspozycji dyrektora szkoły, w poprawionej, w wyniku zgłoszonych uwag i propozycji, wersji projektu rozporządzenia określona została jednoznacznie kwestia dotycząca liczby tych godzin jak i ich przeznaczenia.

W projekcie przesłanym do konsultacji z partnerami społecznymi i związkami zawodowymi, mimo braku ich zdefiniowania, są przewidziane godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, które można przeznaczyć tylko na zwiększenie liczby godzin wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Dla przykładu:

W projekcie ramowego planu nauczania dla gimnazjum suma minimalnych liczb godzin przeznaczonych na poszczególne obowiązkowe zajęcia edukacyjne podzielona przez 32 (na tyle tygodni nauki określono te minimalne liczby godzin), czyli $(450 + 450 + 30 + 30 + 190 + 65 + 130 + 130 + 130 + 130 + 385 + 65 + 385 + 30 + 65 + 65 + 95) : 32 = 2825 : 32 = 88$.

Suma tygodniowych wymiarów obowiązkowych zajęć edukacyjnych w poszczególnych klasach to $29 + 30 + 31 = 90$.

Różnica $90 - 88 = 2$, to godziny, które dyrektor szkoły musi przeznaczyć na wybrane obowiązkowe zajęcia edukacyjne, czyli są to godziny do dyspozycji dyrektora szkoły finansowane przez organ prowadzący.

4. ZG ZNP i OSKKO wyraziły sprzeciw wobec zmianom ściśle limitującym tygodniową liczbę godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla uczniów poszczególnych klas danego etapu edukacyjnego. Zmiany te mogą niekorzystnie

wpłynąć na równość szans edukacyjnych w publicznych szkołach o różnym poziomie zorganizowania.

Zasada ustalenia stałej liczby godzin w poszczególnych klasach każdego typu szkoły pozwoli na bardziej racjonalną organizację nauczania, a także ograniczy problemy związane ze zmianą szkoły przez uczniów na konkretnym etapie edukacyjnym. Proponowana zasada pozwoli także na efektywną kontrolę w zakresie zapewnienia uczniom właściwej liczby godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne w 3- lub 4-letnich okresach nauczania.

5. ZG ZNP proponuje, aby projektowane zmiany przed ich wdrożeniem, były poprzedzone szeroką kampanią informacyjno-szkoleniową dla dyrektorów szkół nauczycieli i przedstawicieli organów prowadzących, gdyż wdrożenie nowych ramowych planów nauczania stanowi wielkie wyzwanie organizacyjne dla szkół. Odnosząc się do kwestii wyzwań organizacyjnych związanych z wprowadzeniem nowych ramowych planów nauczania, należy podkreślić, że w okresie od października 2010 r. do czerwca 2011 r. zorganizowanych zostało (w ramach projektu EFS „Wdrażanie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół ze szczególnym uwzględnieniem II i IV etapu edukacyjnego”) dla dyrektorów szkół podstawowych i szkół ponadgimnazjalnych 7 warsztatów nt. organizacji nauczania w szkole podstawowej i szkołach ponadgimnazjalnych od roku szkolnego 2012/2013. W warsztatach tych uczestniczyło łącznie ok. 750 dyrektorów ww. typów szkół. W programie tych warsztatów była również szczegółowa analiza projektu rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania. Dyrektorzy zgłosili kilka uwag do tego projektu, które zostały poddane szczegółowej analizie (niektóre z tych uwag zostały uwzględnione w poprawionej i uzupełnionej wersji projektu). Ponadto na stronach internetowych Ośrodka Rozwoju Edukacji zostały umieszczone materiały pomocnicze dotyczące organizacji pracy szkół od 1 września 2012 r., w tym przykładowe szkolne plany nauczania.

6. ZG ZNP, SKOiW i Rzecznik Praw Dziecka postulują, aby w przypadku wniosku dyrektora szkoły do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych godzin (do 3 w tygodniu dla oddziału na dany rok szkolny) zobowiązać organy prowadzące do pozytywnego rozpatrzenia takiego wniosku.

Nie ma możliwości wprowadzenia proponowanej zmiany brzmienia tego przepisu (w poprawionej wersji projektu § 3 ust. 1) z uwagi na to, że zmiana taka powodowałaby konieczność zapewnienia organom prowadzącym szkoły dodatkowych środków finansowych z budżetu państwa na pokrycie tych skutków, co w obecnej sytuacji finansowej państwa nie jest możliwe.

7. SKOiW sformułowała zarzut, że w każdym kolejnym ramowym planie nauczania sukcesywnie ubywa godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w szkole podstawowej.

Nie można zgodzić się z powyższym zarzutem.

Poniżej przedstawione zostało zestawienie liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w szkole podstawowej:

Lata szkolne	Kl. I-III	Kl. IV-VI
2002/2003	54	72
2009/2010	60	72
2011/2012	60	72
2012/2013(projekt)	62	79

8. SKOiW zgłosiła uwagę, że zmiana nazewnictwa przedmiotów wymusza zmianę programów i podręczników, a w konsekwencji może to rodzić dodatkowe koszty dla rodziców.

Naturalną konsekwencją wdrażania nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego jest opracowanie przez nauczycieli programów nauczania i wydanie nowych podręczników.

9. SKOiW zgłosiło zastrzeżenia dotyczące trzykrotnego zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych w szkołach kształcących w zawodach.

Uwaga dotycząca trzykrotnego zwiększenia liczby godzin zajęć praktycznych od 2012 roku w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe jest niezgodna ze stanem faktycznym, w szczególności w odniesieniu do zasadniczych szkół zawodowych. Zauważyć bowiem należy, iż zgodnie z załącznikiem nr 13 do dotychczas obowiązującego rozporządzenia z dnia 12 lutego 2002 r., liczba godzin tygodniowo w trzyletnim okresie kształcenia wynosi 51 godzin. Z przypisu oznaczonego literą c pod tabelą w tym załączniku wynika, że kształcenie zawodowe praktyczne nie może stanowić mniej niż 60% tego wymiaru, a więc minimum 30 godzin. W załączniku nr 6 do opiniowanego projektu nowego rozporządzenia minimalna ogólna liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe praktyczne, została obliczona na 32-tygodniowe lata szkolne (podobnie jak na inne obowiązkowe zajęcia edukacyjne w tym typie szkoły) w wymiarze 630 godzin. Kontrolne działanie arytmetyczne: $30 \times 32 = 640$ godzin wyraźnie wskazuje, że proponowana minimalna liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe praktyczne nie tylko nie jest większa, lecz o 10 godzin mniejsza niż dotychczas obowiązująca.

W technikum i szkole policealnej prowadzącej kształcenie zawodowe na poziomie technika, które funkcjonują z wykorzystaniem programów nauczania o tradycyjnej strukturze przedmiotowej zaproponowano, aby liczby godzin przewidziane na kształcenie zawodowe teoretyczne i kształcenie zawodowe praktyczne wynosiły po 50%. Z dotychczasowej praktyki wynika, iż kształcenie w większości zawodów na poziomie kwalifikacji technika w oparciu o programy nauczania dopuszczone do użytku szkolnego przez Ministra Edukacji Narodowej, przebiegało z zachowaniem wymienionej proporcji. Proponowany zapis ma zapobiec

zamieszczaniu w opracowywanych w szkołach programach nauczania nadmiaru przedmiotów teoretycznych.

10. Rzecznik Praw Dziecka postulował wprowadzenie uregulowania dotyczącego określenia maksymalnej liczby uczniów w oddziale podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Określone w art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, nie przewiduje możliwości określenia w tym akcie prawnym liczby uczniów w oddziale szkolnym na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych.

11. SKEP i RSK zgłosili uwagę, że w stosunku do obowiązującego stanu prawnego, projekt zmienia usytuowanie nauczania religii.

Projektowane ramowe plany nauczania poszczególnych typów szkół nie określają liczby godzin przeznaczonych na takie zajęcia jak religia, etyka, wychowanie do życia w rodzinie, język mniejszości narodowej i etnicznej, język regionalny, zajęcia sportowe w oddziałach sportowych i mistrzostwa sportowego, gdyż sprawy te są regulowane odrębnymi przepisami, które nie zawierają żadnych zmian w zakresie liczby godzin przeznaczonych na te zajęcia edukacyjne.

12. OSKKO postuluje wprowadzenie dla kształcenia zawodowego realizowanego w oparciu o przedmiotowe programy nauczania zasady takiej, jak dla modułowych programów, czyli obowiązek podziału na grupy zgodnie z wymogami określonymi w programie nauczania.

Wprowadzenie dla kształcenia zawodowego realizowanego w oparciu o przedmiotowe programy nauczania takiej zasady podziału na grupy jak dla

modułowych programów nauczania, spowodowałyby dodatkowe skutki finansowe, co w obecnej sytuacji finansowej państwa nie jest możliwe.

13. OSKKO wnioskuje o zwiększenie tygodniowej liczby godzin w II etapie edukacyjnym.

W projekcie rozporządzenia przewidziano w II etapie edukacyjnym wyraźne zwiększenie tygodniowej liczby godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych w trzyletnim okresie nauczania z obowiązującej obecnie 72 do 79.

Uwagi do projektu z dnia 13 października 2011 r. zgłosili:

- Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski z Rada Szkół Katolickich.

1. ZG ZNP stwierdza, że w 12 typach szkół publicznych (na ogólna liczę 16), dla których ustalono ramowe plany nauczania, nastąpi redukcja łącznej liczby godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne i godziny do dyspozycji dyrektora szkoły.

Zmniejszenie w większości przypadków o 1 godzinę, a w szkole podstawowej o 3 godziny dotychczasowej łącznej liczby godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne i godziny do dyspozycji dyrektora szkoły w całym okresie nauczania jest uwarunkowane tym, że konieczne jest zapewnienie pewnej rezerwy godzin na organizowanie zajęć wychowania do życia w rodzinie. Zajęcia te były dotychczas organizowane z puli godzin do dyspozycji dyrektora szkoły (zgodnie z projektowanym rozporządzeniem godziny do dyspozycji dyrektora szkoły nie będą już mogły być przeznaczane na te zajęcia).

Uwaga dotycząca zmniejszenia ogólnej liczby godzin w poszczególnych typach szkół nie znajduje uzasadnienia w świetle wyjaśnień zawartych w pkt 3. Oceny Skutków Regulacji.

2. ZG ZNP postuluje zmniejszenie liczby uczniów uprawniającej do podziału oddziału na grupy na zajęciach ćwiczeniowych kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół.

Wprowadzenie obligatoryjnego zmniejszenia liczby uczniów w oddziale uprawniającej do podziału na grupy na zajęciach ćwiczeniowych kształcenia ogólnego we wszystkich typach szkół powodowałoby dodatkowe skutki finansowe zarówno dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, co w obecnej sytuacji finansowej państwa nie jest możliwe. Projekt rozporządzenia (§ 7 ust. 3) stwarza możliwość podziału na grupy oddziałów liczących odpowiednio mniej niż 24, 26 lub 30 uczniów, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego szkołę.

3. SKEP i RSK wnioskuje o umożliwienie dyrektorowi szkoły publicznej prowadzonej przez inną niż jednostka samorządu terytorialnego osobę prawną lub osobę fizyczną, występowania do organu właściwego do udzielania dotacji z wnioskami o przyznanie dodatkowo do 3 godzin tygodniowo na oddział w danym roku szkolnym.

Nie jest możliwe przyjęcie powyższej uwagi. Zasady dotyczące dotowania szkół publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, określa ustawa o systemie oświaty.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. W stosunku do

finansowanej z budżetów organów prowadzących szkoły sumy obowiązującej dotychczas tygodniowej liczby godzin na danym etapie edukacyjnym przeznaczonej na obowiązkowe zajęcia edukacyjne i godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, nieznanemu zmniejszeniu uległa ta ogólna tygodniowa liczba godzin, przy niezmnieszonej tygodniowej liczbie godzin przeznaczonej tylko na obowiązkowe zajęcia edukacyjne. Powyższe różnice w liczbie godzin wykazane w załączonej poniżej tabeli zostaną przeznaczone na organizowanie w szkołach dla dzieci i młodzieży zajęć *wychowanie do życia w rodzinie* oraz *historii i kultury mniejszości narodowych i etnicznych*.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.